

РЕШЕНИЕ

№ 418

гр. София, 09.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на девети ноември през две хиляди двадесет
и втора година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Георгиев
Кирил Д. Павлов

при участието на секретаря Велислава Ем. Карамихова
като разгледа докладваното от Ивайло П. Георгиев Въззивно гражданско дело
№ 20221800500369 по описа за 2022 година

С Решение № 18/24.02.2022г., постановено по гр.д. № 465/2021г. на Костинбродския районен съд, са отхвърлени предявените от П. А. П. против А. П. П.а и Й. П. С. П., чрез тяхната майка и законен представител Р. С., искове с правно основание чл. 439, ал. 2, вр. ал. 1 от ГПК за установяване по отношение на ответниците, че ищецът не им дължи сумата в размер на 9812,50 лева, представляваща издръжка за периода от м. март 2019г. до 26.08.2020г., както и задължения на П. А. П. по изп.д. № 20201850400023 по описа на ДСИ при Районен съд - Костинброд, образувано въз основа на изпълнителен лист, издаден на 03.09.2015г. на основание решение по гр.д. № 5348/2013г. на Софийския градски съд. Присъдени са и разноски.

Настоящото производство е по реда на чл. 258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс и е образувано по въззивна жалба на П. А. П. срещу горното решение. Жалбоподателят счита обжалваното решение за неправилно и незаконосъобразно, а доводите на първоинстанционния съд - за правно необосновани. Счита за доказано, че от 2015 г. до сега дължимите грижи по отношение на децата се полагат само и единствено от него, като той поема и разходите за ежедневното им отглеждане. Изтъква, че майката на двете деца - Р. де Ф. С. не полага грижи за отглеждането им, нито извършва разходи във връзка с нуждите им. Оспорва извода на първоинстанционния съд, че ищецът бил приложил неправомерно поведение. Заявява, че желанието на двете деца е да живеят при баща си, но не и при майка си, в който смисъл е и приложеният по делото социален доклад от 2020г. Позицията се на приетото заключение по съдебно-психологичната експертиза. Заявява, че когато единият от двамата

родители се грижи и издържа децата, без значение дали са му е присъдено упражняването на родителските права върху тях, не би следвало да дължи отделно от това и издръжка. Подчертава, че повече от две години лично той отглежда децата и осигурява необходимите средства за тяхната издръжка, поради което няма правно основание да заплаща и допълнително издръжка, а в противен случай би се стигнало до неоснователно обогатяване. Позовава се на съдебна практика, която обосновава допустимостта на специалния иск по чл. 439 в хипотеза като настоящата. Прави извод, че задължението му за издръжка следва да се счита изпълнено, респ. правото на такава на децата следва да се счита погасено чрез предоставянето ѝ. Подчертава, че, след влизане в сила на решението по гр. д. № 13188/2012 г. по описа на СРС в частта относно присъдената издръжка, децата живеят при него, и че той им осигурява всички необходими средства за издръжка, като по този начин изпълнява задължението, вменено му с горното съдебно решение. Счита, че е без значение фактът, дали той е имал правно основание да упражнява родителските права, дали е имало законна причина за прекратяване или изменение на издръжката или друго обстоятелство, при настъпването на което законът да предвижда освобождаване от задължението за плащане на издръжка. Намира, че евентуалното заплащане на издръжка в допълнение към предоставяните грижи и средства от негова страна би довело до двойно плащане и неоснователно обогатяване. Позовава се на съдебна практика, съгласно която началният момент на присъдената издръжка следва да се постанови от привеждане в изпълнение на решението за предоставяне на родителските права. Моли съда да отмени обжалваното решение и да уважи предявения иск. Претендира разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор, с който въззивната жалба се оспорва. Ответниците, чрез тяхната майка и законен представител – Р. С. – и упълномощения процесуален представител адв. К., намират, че районният съд е взел предвид всички обстоятелства по делото и е постановил решението си в съответствие със събраните доказателства. Подчертават, че през 2015г. П., самоволно и в нарушение на съдебен акт, е отнел децата насила от тяхната майка, на която е било предоставено упражняването на родителските права. Правят извод, че фактическото съжителство на децата с баща им е последица от негово неправомерно поведение, от което той не може да черпи права. Адв. К. изразява становище, че желанието на децата да живеят при баща си може да бъде обяснено с продължителния период от време, през който те фактически живеят с него, както и със свързаното с това отчуждаване от майка им. Навежда доводи, свързани с извънпроцесуалните отношения между страните във връзка с ползване на социална услуга за осъществяване на контакти между майката и децата, както и с възпрепятстването на такива контакти от страна на бащата. Счита, че, противно на твърдението на жалбоподателя, и при двете деца е налице синдром на родителско отчуждение, причинен от самия него. Сочи, че децата са включени в списъка на деца в риск, както и че към настоящия момент живеят в психологически опасна среда, като в подкрепа на това твърдение се позовава на заключение по съдебно-психологическа експертиза по гр.д. № 667/2021г. на ОС-София. Намира, че единствена причина за отчуждението на децата към майката са умишлените действия на бащата и незачитането от негова страна на влезли в сила съдебни решения. Позовава се на констатации в мотивите на тези решения и цитира извадки от тях. Оспорва твърденията, изложени във въззивната жалба. Прави изводи, че

съществуващото към момента фактическо положение е създадено едностранно и неправомерно от жалбоподателя, против волята на другия родител на децата, поради което не е основание за спиране на заплащането на издръжка от страна на баща им.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция жалбоподателят се явява лично и се представлява от адв. Чакова, която поддържа жалбата и моли съда да отмени първоинстанционното решение като неправилно, незаконосъобразно и постановено при неправилно приложение на материалния закон, както и да уважи предявения иск. Позицията се базира на задължителната практика на ВС на Република България, обективизирана в т. 17 от ППВС № 5/70 г. Изтъква, че доверителят ѝ се грижи за децата и те живеят при него, а издръжка следва да се присъди от момента на привеждане в изпълнение на решението за упражняване на родителските права. Счита, че са доказани предпоставките за уважаване на предявения отрицателен установителен иск по чл. 439 от ГПК. Прави извод, че, след като решението за присъждане на издръжка не е приведено в изпълнение, първоинстанционното решение е необосновано. Цитира съдебна практика. Оспорва изводите на районния съд. Претендира разноски. Представя списък по чл. 80 от ГПК.

В определения от съда срок е представила писмени бележки, в които възпроизвежда част от вече наведените доводи в жалбата и в хода на устните състезания, като цитира вече цитирана съдебна практика. Моли съда да отмени обжалваното решение и да уважи предявения иск. Претендира разноски.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция въззиваемата де Ф. С. се явява лично и се представлява от адв. К., която поддържа отговора на въззивната жалба и ангажира доказателства за Р. питите ѝ да бъде с децата си. Моли съда да потвърди първоинстанционното решение като правилно и законосъобразно, като споделя изложените в него мотиви. Заявява, че към настоящия момент децата, действително, живеят при бащата, но това, че майката е лишена от правото си да полага родителски грижи за тях, е единствено по негова вина. Оттук прави извод, че присъдената издръжка е в полза на децата, както и че е дължима, предвид умишленото нарушаване на съдебно решение от негова страна. Претендира разноски. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар на въззивника.

Представя писмени бележки, в които анализира разпоредбите на чл. 143, ал. 1 от СК и чл. 146, ал. 1 от СК, като прави извод, че задължението за издръжка е парично. Изразява мнение, че престоирането на издръжка в натура може да стане при съгласие на страните, но, при липса на такова (както в настоящият случай), задължението за издръжка остава парично и безусловно, като не може да бъде изменяно едностранно по волята на задължения родител, който да избира, дали и как да го изпълнява. Счита за правно ирелевантно, дали жалбоподателят е предоставял издръжка в натура, тъй като това е изпълнявано по силата на чл. 143, ал. 1 от СК, без да представлява изпълнение на задължението по чл. 143, ал. 2, вр. чл. 146, ал. 1 от СК. Подчертава, че родителските права и над двете деца не са предоставени на жалбоподателя, а на майката на децата, но той е отнел децата от нея на 20.10.2015 г., като до настоящият момент без нейно съгласие пречатства възможността ѝ да упражнява тези права, и системно нарушава съдебни решения (за което е осъден с влязла в сила присъда) относно родителските

права и психическото и емоционално насилие. Позовава се на приложените по делото съдебни решения, на заключение по психологическа експертиза от 08.03.2022 г., представена по делото с отговора на въззивната жалба, както и на писмо от Център „Отворена врата“ от 07.11.2022 г. Прави извод, че, при тези данни, жалбоподателят е длъжен да изплаща издръжка на децата си в пари. Споделя мотивите на районния съд, че изключителното фактическо съжителство на децата с баща им от м. 10.2015 г. е последица от неправомерното негово поведение с принудително отнемане на децата от тяхната майка и не по установен от закона ред, поради което той не би могъл да черпи права от това поведение. Намира, че именно поведението на бащата, откакто е отнел децата от майка им, е причината, тя да не може да се грижи за тях в съответствие със съдебното решение, с което са ѝ предоставени родителските права. Прилага протокол от социалната служба от 23.06.2020г., съгласно който децата проявяват желание да ходят на гости в дома на майка си, но са възпрепятствани от бащата. Подчертава, че последният заведен от бащата иск за родителски права над децата е отхвърлен. Счита, че ако бащата е решил самоволно и еднолично, без съгласието на другия родител, да дава издръжка на децата си и в натура въпреки съдебното решение, с което родителските права са предоставени на другия родител, това негово решение не е основание за спиране плащането на определената от съда издръжка - още повече в ситуация като настоящата, при която майката умишлено е лишена от бащата от възможността да живее с децата си и да се грижи за тях. Счита, че е важно да се изследва и причината, поради която тя не живее с децата си през процесния период и не е могла да се грижи за тях, като намира, че вина за това има баща им. Намира предявения иск за неоснователен и недоказан, поради което моли съда да потвърди обжалваното решение. Представя доклад от Фондация „Отворени врата“ от 07.11.2022 г. и протокол от социална служба от 23.06.2020г.

Съдът намира, че събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка са описани коректно и изчерпателно в обжалваното решение, поради което не е необходимо да се възпроизвеждат в настоящия съдебен акт.

В производството пред въззивната инстанция са приети като писмени доказателства следните документи:

- Заверено копие от Решение № 76/21.12.2021г. на РС- Елин Пелин, с което е отхвърлен предявеният от П. А. П. иск срещу Р. де Ф. С. с правна квалификация чл. 59, ал. 9 от СК за изменение на мерките по упражняване на родителските права по отношение на децата А. П. П.а и Й. П. С. П., установени с Определение от 19.02.2015г. по в.г.д. № 5348/2013г. на СГС. Няма данни, решението да е влязло в сила.
- Заявление от Р. де Ф. С. за записване на детето А. в 118 СУ „Акад. Л. С.“, подадено на 12.09.2022г.
- Молба по чл. 323 от СК от П. А. П. по гр.д. № 222/2022г. на ОС- София,
- Присъда № 260197/09.12.2020г., влязла в сила на 19.08.2022г., с която П. А. П. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 182, ал. 2 от НК, изразяващо се в неизпълнение на определение от 06.02.2017г., постановено по гр.д. № 372/2017г. на РС- Костинброд относно

осъществяване на лични контакти на малолетните деца с родителя им Розанджела де Ф. С..

Не са приети останалите представени от С. документи с подадения отговор на въззивната жалба поради настъпила процесуална преклузия, неотносимост или недопустимост.

Не следва да се обсъждат и приложените към писмената защита на адв. К. документи, тъй като, в разрез с процесуалните правила, те са представени след приключване на устните състезания по делото.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

В случая съдът намира, че обжалваното решение е валидно, доколкото е постановено от надлежен съдебен състав, в писмен вид и е подписано от разгледалия делото съдия, който се е произнесъл в пределите на своята правораздавателна власт.

Същото е и допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки за упражняване на правото на иск, липсвали са отрицателни такива, а първоинстанционният съд се е произнесъл по действително предявените искове.

По съществото на правния спор въззивната инстанция намира следното:

Страните не спорят, че упражняването на родителските права по отношение на децата А. П. П.а и Й. П. С. П. е предоставено на майка им Розанджела С..

От доказателствата по делото се установява, че, въз основа на споразумение по в.гр.д. № 5348/2013г. на СГС, е издаден изпълнителен лист (л. 15 от първоинстанционното дело), по силата на който П. П. се задължава да заплаща на децата си А. П. П.а и Й. П. С. П. чрез майка им Р. С. месечна издръжка в размер на по 250 лв. за всяко от децата.

От съвпадащите волеизявления на страните може да се направи извод, че през процесния период от м. март 2019г. до 26.08.2020г. децата са живели само при П. А. П..

Съгласно разпоредбата на чл. 143, ал. 2 от СК, родителите дължат издръжка на своите ненавършили пълнолетие деца, независимо дали последните са трудоспособни и дали могат да се издържат от имуществото си.

Доколкото от приетите по първоинстанционното дело удостоверения за промени в настоящ адрес се установява, че А. П. П.а и Й. П. С. П. са родени съответно през 2010г. и 2012г., към настоящия момент същите са малолетни. Следователно, доколкото страните не спорят, че жалбоподателят е баща на тези деца, той е задължен да им осигурява издръжка.

Съгласно чл. 146, ал. 1, изречение първо от СК, паричната издръжка се изплаща ежемесечно. В същия смисъл е и съдържанието на цитирания по-горе изпълнителен лист.

Спорен по делото е единствено въпросът, дали родителят, на когото не е предоставено упражняването на родителските права, дължи парична

издръжка на децата и за времето, през което фактически се е грижил за тях и ги е издържал.

За да отговори на този въпрос, настоящият съдебен състав взе предвид, че, по аргумент от чл. 141 и чл. 142 от СК, правото на издръжка принадлежи на ненавършилите пълнолетие деца. Неговата същност е осигуряване на средства за задоволяване на техни основни и ежедневни жизнени потребности – независимо дали в парично или в натурално изражение. Поради това и с оглед предмета на предявения иск по чл. 439 от ГПК, релевантното обстоятелство, което подлежи на изследване по делото, е, дали през посочения от ищеца период след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание (а въз основа на това – и изпълнителният лист срещу него), са настъпили факти, които изключват изпълнението на процесното му задължение за осигуряване на такива средства.

Съдът намира, че в случая такъв неоспорен от страните факт е реалното пребиваване на децата през целия процесен период при баща им, което предполага, че през този период именно той е задоволявал техните нужди и ги е издържал. В подкрепа на този извод е и констатацията от социалния доклад от 10.07.2020г., приобщен към първоинстанционното дело, че „за малолетните Й. и А. се полагат адекватни грижи“ от страна на баща им П. П., както и че „базисните им потребности са задоволени“. Доказателство в тази насока са и представените служебни бележки от „Частно средно училище с ранно чуждоезиково обучение ЕСПА“ ЕООД, че П. А. П., в качеството си на родител на А. П. П.а и Й. П. С. П., е заплатил учебни такси за издръжка, обучение и други допълнителни услуги за периода 15.09.2019г. – 31.01.2021г. в размери съответно 23503,38 лв. и 25980лв.

С оглед гореизложеното, следва да се приеме, че през процесния период от м. март 2019г. до 26.08.2020г. ищецът е осигурявал необходимите средства за задоволяване на потребностите на децата, като по този начин – чрез реално изпълнение – е погасил съдебно установеното си задължение за издръжка.

Не обосновава обратен извод обстоятелството, че обективното пребиваване на децата при бащата през този период е резултат от негово неправомерно поведение в нарушение на съдебно решение. Съгласно т. 17 и т. 18 от ППВС № 5 от 16.XI.1970 г., както при първоначално присъждане на издръжка, така и при промяна на упражняването на родителските права, ако детето живее при родителя, на когото не се предоставя това упражняване, началният момент на присъдената издръжка е привеждането в изпълнение на решението за родителските права. Видно е, че тези разрешения отдават приоритет на фактическото положение пред формално-юридическото такова. Те са логични, като се има предвид посоченото по-горе, че титуляр на правото на издръжка е детето, а предназначението на издръжката е да му осигури средства за съществуване. Законът защитава това негово право, независимо от юридическата правомерност или неправомерност на фактическото му пребиваване при единия или при другия родител: във всички случаи издръжка следва да бъде предоставена, но предоставянето ѝ води до изпълняване на задължението на родителя и до погасяване на правото на детето. В същия смисъл е и по-новата незадължителна съдебна практика, обективирана напр. в Решение № 134 от 25.06.2012 г. на ВКС по гр. д. № 90/2011 г., IV г. о., ГК, Решение № 225 от 01.10.2014 г. по гр. д. № 6884/2013 г., г. к., III г. о. на ВКС, както и в цитираното от жалбоподателя Решение №

172 от 5.12.2018 г. на ВКС по гр. д. № 895/2018 г., III г. о., ГК. Нещо повече: Решение № 109 от 5.05.2016 г. на ВКС по гр. д. № 2162/2015 г., III г.о., ГК, изрично и категорично приема, че *„неизпълнението на съдебното решение относно родителските права няма отношение към правото на издръжка на децата“*, като дори допуска възможността *„родителят, който ... полага непосредствените грижи за отглеждането и възпитанието на детето, може да предяви иск за издръжка от името на малолетно дете като негов законен представител, както и да даде съгласие непълнолетно дете да предяви иск за издръжка срещу другия родител“*.

С оглед горните принципни положения, и тъй като в настоящия случай е безспорно, че решението за родителските права не се е изпълнявало през процесния период от м. март 2019г. до 26.08.2020г. (т.е. децата не са живели при майката), няма основание, ищецът да им заплаща издръжка за този период.

Неоснователно е възражението от писмените бележки на въззиваемата страна, че съдебно присъдената издръжка задължително следва да се престира в пари. Както се обоснова по-горе, интересът на правоимащите лица е за реалното фактическо осигуряване на издръжката (което в случая е налице), а начинът на това осигуряване има второстепенно значение. Освен това, дори да се приеме, че П. е следвало да изпълни своето задължение стриктно (т.е. чрез заплащане на парични суми в размерите, посочени в изпълнителния лист), той го е изпълнил в петкратно по-висок размер чрез заплащане на таксите за обучение на двете деца, видно от представените служебни бележки от „Частно средно училище с ранно чуждоезиково обучение ЕСПА“ ЕООД.

Не следва да бъдат споделени мотивите към обжалваното решение, че, след като изключителното фактическо съжителство на децата и бащата е последица от негово неправомерно поведение, той не може да черпи права от него. На първо място, не става ясно, какви релевантни за настоящото дело права защитава жалбоподателят с това свое поведение, след като не се е отклонил от изпълнение на следващото му се задължение за издръжка. На второ място, както се цитира и по-горе, *„неизпълнението на съдебното решение относно родителските права няма отношение към правото на издръжка на децата“*. Издръжката има за цел да задоволи непосредствените нужди на детето, а не да бъде обезщетение (респ. санкция) за непривеждане в изпълнение на акта, с който на другия родител се предоставя упражняването на родителски права. На трето място, предмет на настоящото дело е установяване (не)дължимостта на издръжка за определен минал период. Морално укоримото и юридически противоправното поведение на жалбоподателя не са предмет на делото и не са част от релевантните предпоставки за уважаване или отхвърляне на иска. Разбира се, за тези свои действия той следва да понесе предвидената в закона санкция (каквато се установява от влязлата в сила Присъда № 260197/09.12.2020г.), но няма законово основание да бъде ненадлежно санкциониран и чрез повторно изпълнение на вече изпълнено задължение за издръжка.

Съдът не обсъжда останалите доказателства, събрани в първоинстанционното производство, тъй като те са неотнормими към въпроса за издръжката на децата.

По така изложените съображения, обжалваното решение следва да бъде отменено, като вместо него се постанови друго, с което предявеният иск по

чл. 439 от ГПК се уважава за сумата от 9812,50 лв. и за периода от м. март 2019г. до 26.08.2020г. – съгласно уточнението, извършено с молба вх. № 524/12.02.2021. в РС- Костинброд.

С оглед изхода на делото и направено в този смисъл искане, в полза на жалбоподателя следва да се присъдят направените от него разноски във въззивното производство, каквито се установяват в размер на 850 лв. – адвокатско възнаграждение и 196,25 лв. – държавна такса. Неоснователно е възражението за прекомерност на адвокатския хонорар, поради следните съображения:

- Възнаграждението е по- ниско от минималния размер, съответстващ на защитаваания материален интерес, който е предвиден с актуалната редакция на НМРАВ.
- Ако се приеме, че релевантен е минималният размер съгласно редакцията на НМРАВ, действала към момента на сключване на договора и момента на заплащане на възнаграждението, този размер е 820,63 лв. Същевременно, обаче, следва да се има предвид, че всяка страна има право да избере такъв адвокат, за когото счита, че по най-добър начин би защитил интересите ѝ, като не може да се очаква, той задължително да оценява труда си по минималните цени от НМРАВ. Възможно и нормално е, с оглед предоставяното качество на услугата, адвокатът да изисква по- високо възнаграждение за своя труд, в известни граници. Според настоящия съдебен състав, с оглед актуалния стандарт на живот в страната и определените минимални възнаграждения, такава граница е 50% над размера, определен с цитираната по- горе Наредба, доколкото не става въпрос за строго специфични казуси, респ. за уникална квалификация на адвоката. В случая тази граница е несравнимо по- висока от реално заплатеното възнаграждение, поради което няма основание за неговото редуциране.

Отмяната на обжалваното решение налага преизчисляване на разноските в производството пред районния съд, като ответниците следва да бъдат осъдени да заплатят на ищеца направените от него разноски в това производство, каквито се установяват в размер на 392,50 лв. (държавна такса) и 600 лв. (адвокатско възнаграждение).

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 18/24.02.2022г., постановено по гр.д. № 465/2021г. на Костинбродския районен съд, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че П. А. П. с ЕГН ***** не дължи на А. П. П.а с ЕГН ***** и Й. П. С. П. с ЕГН *****, чрез тяхната майка и законен представител Р. С. с ЛНЧ *****, сумата 9812,50 лева, формирана от издръжка за периода от м. март 2019г. до 26.08.2020г. и от задължения на П. А. П. по изп.д. № 20201850400023 по описа на ДСИ при РС - Костинброд, образувано въз основа на изпълнителен

лист, издаден на 03.09.2015г. по гр.д. № 5348/2013г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, II-ри въззивен състав.

ОСЪЖДА А. П. П.а с ЕГН ***** и Й. П. С. П. с ЕГН *****, чрез тяхната майка и законен представител Р. С. с ЛНЧ *****, да заплатят на П. А. П. с ЕГН ***** разноси във въззивното производство в размер на 1046,25 лв.

ОСЪЖДА А. П. П.а с ЕГН ***** и Й. П. С. П. с ЕГН *****, чрез тяхната майка и законен представител Р. С. с ЛНЧ *****, да заплатят на П. А. П. с ЕГН ***** разноси в първоинстанционното производство в размер на 992,50 лв.

Решението може да се обжалва пред ВКС на РБ в едномесечен срок от връчване на препис от него.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____